

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020386	IES Marco do Camballón	Vila de Cruces	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Proxecto competencial	1º ESO	1	35

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	3
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	6
4.2. Materiais e recursos didácticos	7
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	7
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	7
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	8
6. Medidas de atención á diversidade	8
7.1. Concreción dos elementos transversais	8
7.2. Actividades complementarias	9
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	9
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	10
9. Outros apartados	10

1. Introducción

A presente programación didáctica, elaborada para a materia de Proxecto Competencial do 1º curso da ESO, ten como referencia o currículo que establece Decreto 156/2022 do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Para a elaboración das unidades didácticas que desenvolverá a programación tívose como referencia un currículo que ten como obxectivo o desenvolvemento das competencias transversais mediante a realización de proxectos significativos para o alumnado e a resolución colaborativa de problemas, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade. e que se pode configurar neste curso como un proxecto interdisciplinar en colaboración con distintos axentes sociais.

Outro aspecto que foi tido en conta á hora de deseñar a presente programación foi o centro no que se ía implementar: as características do mesmo, as do seu alumnado e o seu entorno.

Esta programación didáctica está pensada para ser levada á práctica nun centro situado en Vila de Cruces. IES Marco do Camballón (Pontevedra). O contexto socioeconómico está vinculado ao sector primario, agricultura e gandería. Na vila a actividade económica é de pequeno comercio e unha industria de maquinaria pesada. O alumnado matriculado no Proxecto Competencial de 1º ESO "Horta e produción sostíbel" está moi motivado e amosa moito interese polo proxecto. O proxecto é eminentemente práctico.

O número de alumnos e alumnas é de 12 de idades comprendidas entre os 11 e os 13 anos no inicio do curso.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Deseñar un plan de traballo para a realización dun proxecto ou a resolución dun problema a través da definición de obxectivos e das accións para acadalos, tendo en conta as necesidades da contorna.	1			1	1-5	3	1-2-3	
OBX2 - Desenvolver o proxecto segundo a planificación prevista mobilizando conxuntamente as competencias transversais que se requiran.	1-3		5	3	1-3	2	3	
OBX3 - Presentar os resultados asociados ao proxecto competencial empregando dun xeito respectuoso estratexias e ferramentas de comunicación adecuadas cunha linguaxe verbal e corporal positiva, control das emocións negativas e, de ser o caso, co uso de recursos informáticos e audiovisuais.	1-5	3	3	2-3	1-3			3-4

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Preparado da terra e plantación dos produtos de outono e inverno. Visionado dun modelo	Nesta unidade estúdase a importancia do adubo da terra, as plantas estacionais e unha correcta combinación. Así como os	30	10	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	de plantas de tempada e os seus valores nutritivos.	valores nutritivos das hortalizas. Tamén traballaremos na aula o deseño de cartaces de madeira para identificar os produtos plantados e as denominacións en galego estándar.	30	10	X		
2	Recollemos e volvemos plantar. Tamén plantas aromáticas. Enfeitan e protexen os nosos cultivos	Nesta unidade o alumnado recolle os produtos plantados no inicio do curso e fai unha nova plantación cos produtos que se recollen na primavera. Plantamos plantas aromáticas nos bancais do exterior do invernadoiro. Estudamos a importancia das plantas aromáticas como antiplaguicidas e como teñen propiedades medicinais.	35	10		X	
3	Recollemos e plantamos para o verán.	Unidade de novo recollemos o que plantamos no inicio do 2º trimestre e plantamos cara ao verán. Faremos tamén receitas cos produtos recollidos, é importante aprender a comer dun xeito saboroso os produtos da horta. Innovamos cos nosos produtos.	35	15			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Preparado da terra e plantación dos produtos de outono e inverno. Visionado dun modelo de plantas de tempada e os seus valores nutritivos.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a importancia da temática do proxecto que se pretende abordar.	Identificar a importancia do preparado da terra e dos produtos de tempada	TI	100
CA1.2 - Identificar e determinar os recursos e materiais necesarios para a realización do proxecto.	Seleccionar recursos e materiais para a realización do proxecto. Compra e coidado das plantas. Correcta identificación dos cultivos.		
CA1.3 - Identificar, seleccionar e analizar a información que se precisa.	Identificar, seleccionar e analizar a información necesaria para a realización do proxecto.		
CA1.4 - Realizar a secuencia e a temporalización das actuacións necesarias para a execución do proxecto.	Temporalizar as distintas fases do proxecto.		
CA1.5 - Prever as incidencias que se poidan producir no desenvolvemento das actuacións do proxecto e propoñer posibles solucións a estas.	Solventar incidencias que poidan xurdir.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
- Procura e selección de información relacionada cos proxectos.
- Planificación: secuenciación e temporalización.

UD	Título da UD	Duración
2	Recollemos e volvemos plantar. Tamén plantas aromáticas. Enfeitan e protexen os nosos cultivos	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Executar as actuacións asociadas coa secuencia e a temporalización prevista.	Executar as actuacións planificadas.	TI	100
CA2.2 - Aplicar os coñecementos axeitados e mobilizar as competencias cos niveis de calidade requiridos.	Aplicar os coñecementos axeitados.		
CA2.3 - Empregar, de ser o caso, os recursos e materiais previstos para a execución das actuacións.	Empregar recursos e materiais necesarios.		
CA2.4 - Resolver, dentro do seu nivel de autonomía, ou comunicar as incidencias xurdidas durante a execución das actuacións.	Resolver as incidencias xurdidas.		
CA2.5 - Valorar os resultados logrados ao termo da execución do proxecto.	Valorar os resultados logrados.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Execución de proxectos: dinámicas e roles.

UD	Título da UD	Duración
3	Recollemos e platamos para o verán.	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Presentar o proxecto realizado e, de ser o caso, os produtos finais obtidos.	Recollemos, cociñamos e valorizamos os produtos estacionais.	TI	100
CA3.2 - Empregar unha linguaxe verbal con corrección e claridade, para enxalzar a expresividade e eficacia do discurso.	Empregar unha linguaxe verbal con corrección e claridade.		
CA3.3 - Empregar unha linguaxe corporal e a presenza escénica como códigos comunicativos para enxalzar a expresividade e eficacia do discurso.	Empregar unha linguaxe corporal e a presenza escénica axeitadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Potenciar as emocións positivas na exposición e controlar, de ser o caso, a conduta asociada ás emocións negativas.	Potenciar as emocións positivas na exposición.		
CA3.5 - Empregar recursos dixitais, audiovisuais ou plásticos como apoio na presentación do proxecto.	Empregar recursos dixitais na presentación do proxecto.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Presentación de proxectos: a expresión verbal e corporal; control das emocións e da conduta.
- Uso de recursos dixitais, audiovisuais ou plásticos de apoio á comunicación para a presentación do proxecto.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Ao longo de todo o curso levarase a cabo o seguinte proxecto: "Horta e produción sostíbel"

As actividades propostas ao longo do curso están dirixidas a reforzar os aspectos máis transversais do currículo, favorecendo a interdisciplinidade e a conexión entre os distintos tipos de coñecemento.

O proxecto será realizado en grupos de traballo cooperativo, nos cales cada alumna ou alumno adopta un rol concreto asumindo tarefas individuais que integrarán o resultado final do proxecto.

Na PRIMEIRA AVALIACIÓN, realizarase unha análise da importancia dun bon tratamento da terra con adubo orgánico e sen ningún fertilizante químico. O crecemento das plantas cun ritmo natural. As vantaxes dos produtos de tempada e estacional. Valorización dos produtos da nosa horta e como facer receitas e identificacións atractivas. O alumnado deseñará unha planificación na procura e selección das fontes de información, visionado de modelos de hortos escolares.

Na SEGUNDA AVALIACIÓN, Seguiremos plantando os produtos estacionais, primavera e alén diso plantaremos plantas aromáticas e medicinais. Estudarán a importancia da combinación das plantas aromáticas como antiplaguicidas así como as súas propiedades medicinais e como tempero de alimentos.

Nesta etapa, recollerán datos e analizarán o seu impacto dunha produción sostíbel e de lento crecemento.

Na TERCEIRA AVALIACIÓN, O alumnado seguirá plantando e recollendo os produtos xa en fase de recolección e os produtos que quedarán plantados durante o período vacacional do verán. Nesta avaliación elaboraremos receitas cos produtos recollidos.

Neste proxecto, trabállanse as todas as competencias clave contribuíndo interdisciplinariamente ás seguintes áreas:

- Lingua Galega (expresión oral e escrita, comprensión da información, campos semánticos relacionados co proxecto coidando o emprego da variedade estándar)
- Bioloxía e Xeoloxía (funcións vitais, problemas ambientais, agricultura ecolóxica)
- Xeografía e Historia (coñecemento dos cultivos propios da comarca)
- Matemáticas (medidas de superficie e distribución das plantas)
- Física e Química (importancia do adubo orgánico)
- Economía (xestión de recursos e dos produtos da horta como medida de aforro para as familias)
- Tecnoloxía e Dixitalización (buscas de información en rede, e visionado de modelos de hortos escolares)
- Educación Plástica e Visual (deseño de cartaces en madeira para identificar cada un dos produtos plantados)

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ordenador (Proxecto E-Dixgal) ou Aula de ordenadores
Caderno

O espazo habitual no que se desenvolverá o proxecto é no invernadoiro do centro e nos bancais do exterior do invernadoiro. Así como, nalguna sesión de aula para a o deseño dos cartaces identificativos das plantas. Tamén os ordenadores para a procura de modelos e información de hortos escolares e propiedades das plantas aromáticas e medicinais.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao inicio de curso, nas primeiras sesións, realizarase unha proba inicial baseada en competencias clave. O seu obxectivo é facilitar información sobre distintos aspectos do alumnado, tales como posibles dificultades de aprendizaxe ou capacidades por riba da media do grupo. Dita información servirá para programar as adaptacións precisas, así como as actividades de reforzo e ampliación no caso de ser necesarias.

Os resultados de dita proba daranse a coñecer durante unha reunión establecida polo centro ao inicio do curso e na que se atopará a totalidade da xunta avaliadora. En función dos resultados obtidos, e sempre coa intervención do Departamento de Orientación levaranse a cabo as medidas de atención pertinentes.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	30	35	35	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

Entre os procedementos de avaliación:

- PRIMEIRA AVALIACIÓN: Traballo colaborativo e disposición para a posta en práctica do traballo da terra e do plantado dos produtos.
- SEGUNDA AVALIACIÓN: Traballo colaborativo e disposición para a posta en práctica do traballo da terra e do plantado dos produtos. Deseño dos cartaces.
- TERCEIRA AVALIACIÓN: Traballo colaborativo e disposición para a posta en práctica do traballo da terra e do plantado e recollida dos produtos. Elaboración das receitas.

Como instrumentos de avaliación, empregaranse distintas listas de cotexo e rúbricas asociadas aos anteriores procedementos. Nestas rúbricas avaliaranse aspectos de traballo cooperativo, desempeño de rol concreto, realización de tarefas individuais e en grupo.

A nota ordinaria en xuño virá dada pola media aritmética das notas das avaliacións parciais.

Criterios de recuperación:

Atendendo á Orde de modificación do calendario de fin de curso 2022-23 do día 27 de decembro de 2022. Os membros do departamento de lingua galega e literatura acordamos as seguintes modificacións nos criterios de recuperación e avaliación do mes de xuño. No caso de que un alumna/o non realice as tarefas asignadas ou non coopere adecuadamente no grupo de traballo dificultando o desenvolvemento do proxecto, terá que realizar unha proba escrita, a cal constará de distintas preguntas test de resposta única sobre diferentes aspectos do proxecto. Esta proba escrita de recuperación levarase a cabo nas datas previstas polo centro para as recuperacións entre os días 19 ao 21 de xuño.

A nota de dita proba representará a nota da avaliación final da materia.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Non aplica.

6. Medidas de atención á diversidade

Para os alumnos/as con Necesidades Específicas de Apoio Educativo serán deseñadas de xeito específico de modo que se facilite o desempeño do seu rol no proxecto. Do mesmo modo, prestaráselle unha maior atención na aula e nas actividades fóra da aula, estando pendentes en todo momento do seu desempeño así como da consecución das súas tarefas individuais. Todo isto sen prexuízo de que a medida que avance o curso poida detectarse a necesidade deste tipo de actividades individualizadas noutros alumnos/as establecéndose, de ser o caso, os necesarios reforzos educativos.

Por outra banda, tamén están previstas actividades de ampliación para aquel alumnado que presente un maior ritmo de aprendizaxe. Tratarase de actividades motivadoras, que en todo caso vaian máis aló dos xa afianzados mínimos da materia e que supoñan un maior desafío na busca de información, así como a interrelación dos diferentes contidos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Comprensión da Lectura	X	X	X
ET.2 - Expresión Oral e Escrita	X	X	X
ET.3 - Comunicación Audiovisual	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X

Observacións:

No deseño de actividades á hora de traballar en grupo:

- Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.
- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Presentación na aula de modelos de hortos escolares	Guión do proxecto
Entrevista a un familiar para a recollida de información	Presentación das entrevistas
Visita a milulloa, produción de plantas aromáticas	O alumnado visitará as instalacións dunha explotación de plantas aromáticas. Asistirán a unha charla sobre a produción deste tipo de plantas. A importancia na economía da comarca e o modelo de emprendemento feminino.
Charla dun técnico/a do CRAEGA	Charla sobre o a importancia do Consello regulador de agricultura ecolóxica de Galiza.
Visita ao centro Raíña. Escola de agricultura ecolóxica.	Visita e posta en práctica de plantado e aproveitamento de produtos na escola Raíña en Vilasantar.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación do nivel de dificultade ás necesidades do alumnado
Participación activa de todo o alumnado
Adecuación á temporalización das unidades didácticas

Apoio e implicación por parte das familias no traballo do alumnado
Toma de medidas de atención á diversidade para atender ao alumnado con NEAE no deseño das actividades
Utilización de distintas estratexias metodolóxicas en función das unidades didácticas
Utilización dos distintos instrumentos de avaliación
Eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación

Descrición:

Estes indicadores de logro pretenden avaliar aspectos como a adecuación da proposta educativa ás características do grupo, a idoneidade das metodoloxías empregadas en cada momento, o grao de participación de alumnado e familias no proceso de ensino ou a adecuada resposta ás necesidades específicas do alumnado.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A principal referencia da que se disporá para este procedemento de seguimento e autoavaliación será a temporalización definida ao inicio do curso, debéndose analizar de xeito periódico se o programado se corresponde coas necesidades do alumnado, de modo que o desenvolvemento das unidades didácticas siga o calendario previsto. O documento elaborado para levar dito seguimento constituirase como un caderno de traballo na aula. Neste caderno do profesor, reflectirase o desenvolvemento efectivo das sesións, facendo fincapé no aproveitamento destas e dos recursos dispoñibles.

9. Outros apartados